

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana reprezentatīvajiem automobiļiem

22.02.2024.

Saturs

1. Reprezentatīvā automobiļa definīcija.....	3
2. Izdevumu, kas saistīti ar reprezentatīvo automobili, iekļaušana uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē.....	6

1. Reprezentatīvā automobiļa definīcija

Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanas vajadzībām **reprezentatīvs automobilis** ir automobilis, kura **vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) pārsniedz 75 000 euro** un kurš ir:

1) vieglais automobilis, kura sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas vietas, izņemot operatīvo transportlīdzekli vai speciālo vieglo automobili (neatliekamā medicīniskā palīdzība, dzīvojamais automobilis vai katafalks, vieglais automobilis, kas speciāli aprīkots, lai pārvadātu riteņkrēslos sēdošās personas ar invaliditāti), vai jauns vieglais automobilis, ko pilnvarots automobiļu tirgotājs izmanto par demonstrācijas automobili;

2) kravas automobilis ar pilnu masu līdz 3000 kilogramiem, kas ir reģistrēts kā kravas furgons un kam ir vairāk nekā trīs sēdvietas (ieskaitot vadītāja sēdvietu), ja tas klasificēts par kravas automobili (N1 kategorija), bet pēc būtības ir vieglais automobilis (M1 kategorija).

Par **demonstrācijas automobili** ir uzskatāms jauns transportlīdzeklis (lietots mazāk par sešiem mēnešiem vai nobraucis mazāk par 6000 kilometriem), kurš kā demonstrācijas transportlīdzeklis ir noteikts transportlīdzekļu ražotāja pilnvarotai personai saistošā līgumā, kas noslēgts ar transportlīdzekļa ražotāju vai reģionālo importētāju, un kurš periodiski tiek nodots trešajām personām izmēģinājumu, salīdzinājumu vai cita veida braucieniem, lai veicinātu jaunu automobiļu pārdošanu.

Ja automobilis tiek nomāts, tā vērtība nosakāma:

1) ar izpirkuma tiesībām, – vieglā automobiļa vērtība ir nomas līgumā ar izpirkuma tiesībām norādītā vērtība;

2) bez izpirkuma tiesībām, – vieglā automobiļa vērtība, ja tā nav norādīta nomas līgumā, ir automobiļa apdrošināšanas līgumā norādītā vērtība.

Tādējādi, ja nodokļa maksātājs ir iegādājies **reprezentatīvo automobili**, tad neatkarīgi no tā izmantošanas mērķiem, iegādes darījuma veida, izmantošanas regularitātes, nolietojuma pakāpes u. tml. uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām tas tiek uzskatīts par **reprezentatīvo automobili visā tā izmantošanas laikā**, t. i., kamēr vien konkrētais nodokļa maksātājs automobili patur un lieto savām vajadzībām.

Nosakot reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtības apmēru, ņem vērā arī **12 mēnešu periodā pēc automobiļa iegādes** šim automobilim veikto uzlabojumu izmaksas.

Līdz 2023. gada 31. maijam reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtība (bez PVN) bija 50 000 euro. **Ar 2023. gada 1. jūniju** reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtība (bez PVN) **tika palielināta līdz 75 000 euro**. Tā grozījums vērtības noteikšanā ir piemērojams automobiļiem, kuri iegādāti vai nomāti, **sākot ar 2023. gada 1. jūniju**.

Reprezentatīvā automobiļa statusu nevērtē un nepiemēro nodokļa maksātājs, kura **komercdarbība ir vieglā pasažieru autotransporta nomas pakalpojumu sniegšana** un kuram šādas komercdarbības ieņēmumi veido ne mazāk kā **90 procentus no apgrozījuma** (ar ieņēmumiem no vieglā pasažieru autotransporta nomas pakalpojumu sniegšanas saprot ieņēmumu summu, ko veido ieņēmumi no vieglā pasažieru autotransporta nomas pakalpojumu sniegšanas, ieņēmumi, kas gūti no to papildu pakalpojumu sniegšanas, kuri ir tieši saistīti ar vieglā pasažieru autotransporta nomu, kā arī ieņēmumi no vieglā pasažieru autotransporta kā nomas objekta atsavināšanas).

1. piemērs

Kapitālsabiedrība ir iegādājusies automobili 2023. gada 2. jūnijā, kad automobilis tika piegādāts un pierēģistrēts VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" (turpmāk – CSDD). Kapitālsabiedrība bija iemaksājusi avansu par šo automobili 2023. gada 11. februārī, tomēr automobiļa iegādes darījums uzskatāms par notikušu 2023. gada 2. jūnijā. Automobiļa iegādes vērtība ir 71 000 euro (bez PVN).

Vai kapitālsabiedrība minēto automobili var uzskatīt par tādu, kurš neatbilst reprezentatīvā automobiļa definīcijai saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 1. panta septiņpadsmito daļu?

Ievērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 1. panta septiņpadsmitajā daļā noteikto reprezentatīvā automobiļa definīciju, automobilis, kurš iegādāts, sākot ar 2023. gada 1. jūniju, un kura vērtība ir nepārsniedz 75 000 euro (bez PVN), nav uzskatāms par reprezentatīvo automobili.

---

2. piemērs

Kapitālsabiedrība iegādājās vieglo automobili 2023. gada 1. septembrī par 70 000 euro (bez PVN). Automobiļa uzskaites vērtība finanšu grāmatvedībā ir 77 350 euro (iegādes vērtība 70 000 euro + 50 % no PVN 7350 euro). Vai iegādātais automobilis būtu jā kvalificē kā reprezentatīvais automobilis, ievērojot, ka tā vērtība grāmatvedības uzskaitē pārsniedz noteikto sliekšni 75 000 euro?

Reprezentatīvā vieglā automobiļa vērtības noteikšanā neņem vērā PVN, kurš nav atskaitāms no budžetā maksājamās nodokļa summas kā priekšnodoklis un tiek iekļauts pamatlīdzekļa iegādes vērtībā. Tādēļ, ja kapitālsabiedrība iegādājas vieglo automobili, kura iegādes vērtība bez PVN ir 70 000 euro, t. i., nepārsniedz noteikto sliekšni 75 000 euro, tad iegādātais automobilis nav reprezentatīvs automobilis uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām.

---

3. piemērs

Kapitālsabiedrība iegādājās vieglo automobili 2023. gada 1. septembrī par 72 000 euro (bez PVN). 2024. gada februārī kapitālsabiedrība iegādātajam automobilim veica uzlabojumus par 4000 euro – tika tonēti logi un iegādāts auto imobilaizers.

Vai iegādātais automobilis būtu jā kvalificē kā reprezentatīvais automobilis, ievērojot, ka uzlabojumi veikti jau nākamajā gadā pēc tā iegādes, t. i., 2024. gadā?

Nosakot reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtības apmēru, ņem vērā arī tādu uzlabojumu izmaksas, kuras veiktas 12 mēnešu laikā pēc automobiļa iegādes. Ņemot vērā to, ka uzlabojumi veikti sešu mēnešu laikā pēc automobiļa iegādes un to, ka tā vērtība sasniegusi 76 000 euro (iegādes vērtība 72 000 euro + uzlabojumu izmaksas 4000 euro), tad iegādātais automobilis ir uzskatāms par reprezentatīvo automobili. Tādējādi kapitālsabiedrībai, sākot ar 2024. gada februāri, automobilis ir jā kvalificē par reprezentatīvo automobili – tā iegādes vērtība 76 000 euro ir iekļaujama uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē (nodokļa deklarācijā par 2024. gada februāri), kā arī attiecīgie automobiļa ekspluatācijas izdevumi ir uzskatāmi par uzņēmumu ienākuma nodokļa objektu.

---

2. Izdevumu, kas saistīti ar reprezentatīvo automobili, iekļaušana uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē

Pie **izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību**, pieskaita visus izdevumus, kas tieši nav saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību, tai skaitā: visus izdevumus, kas saistīti ar reprezentatīvo automobili. Tātad tos iekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un apliek ar nodokli tajā mēnesī, kad tie radušies.

Izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīvo automobili, ir:

- reprezentatīvā automobiļa iegādes izdevumi un nomas maksa;
- automobiļa ekspluatācijas izdevumi (t. sk. degvielas iegādes, remonta darbu, rezerves detaļu iegādes, apdrošināšanas, autostāvvietu izmantošanas u. c. izdevumi), kas rodas 60 mēnešu periodā no dienas, kad automobilis reģistrēts nodokļa maksātāja īpašumā vai turējumā.

Ja par reprezentatīvo automobili ir samaksāts **transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis** un/vai **uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis**, tad šādas nodokļu summas ir attiecināmas uz nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības izdevumiem, tās neietver uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un neapliek ar nodokli.

Nodokļu maksātājam ir tiesības nepiemērot uzņēmumu ienākuma nodokli ekspluatācijas (t. sk. degvielas iegādes) izdevumiem, kas rodas, izmantojot reprezentatīvo automobili **vairāk nekā 60 mēnešus (kārtība spēkā ar 2024. gada 1. janvāri)**. Tātad pēc 60 mēnešiem (jeb pieciem gadiem) reprezentatīvā automobiļa īpašnieks (vai turētājs) var šāda automobiļa **degvielas un ekspluatācijas izdevumus** uzskatīt par saimnieciskās darbības izdevumiem, kurus neapliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli. Šāda kārtība ir piemērojama arī tādiem reprezentatīvajiem automobiļiem, kuri iegādāti līdz 2023. gada 31. decembrim. Tomēr minētais neattiecas uz reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtību vai nomas maksu, t. i., nodokļa maksātājam jāmaksā nodoklis tajā periodā, kurā automobilis ir iegādāts vai tiek veikti nomas vai nomaksas pirkuma maksājumi.

Reprezentatīva automobiļa **apdrošināšanas** (OCTA, KASKO) izmaksas, kā arī **tehniskā apskates maksājumi** ir kārtējā perioda ekspluatācijas izmaksas un nav iekļaujamas automobiļa sākotnējā vērtībā. Minētās izmaksas ir ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi, kurus iekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un apliek ar nodokli. CSDD pakalpojumi saistībā ar **transportlīdzekļa pirmreizējo reģistrāciju** ir iekļaujami automobiļa uzskaites vērtībā.

4. piemērs

Kapitālsabiedrība noslēdz nomas līgumu ar automobiļa īpašnieku uz vienu gadu un nomā vieglo automobili par 300 euro mēnesī. Nomas līgumā norādītā automobiļa vērtība ir 85 000 euro.

Vai kapitālsabiedrība nomas maksu par automobili var attiecināt uz saimnieciskās darbības izdevumiem?

Nomājot auto, ir jāņem vērā nomas līgumā norādītā automobiļa vērtība (šajā situācijā tā ir 85 000 euro un tātad atbilst reprezentatīvā automobiļa statusam), tādēļ nomas maksu kapitālsabiedrība attiecina uz nesaistītiem ar saimniecisko darbību izdevumiem, jo vieglais automobilis atbilst reprezentatīvā automobiļa statusam.

---

5. piemērs

Kapitālsabiedrība 2018. gadā iegādājās reprezentatīvo automobili, un attiecīgi automobiļa izmantošanas piecu gadu jeb 60 mēnešu termiņš beidzās 2023. gada 15. jūnijā.

Vai, sākot ar 2024. gada 1. janvāri, kapitālsabiedrībai ir tiesības attiecināt uz saimnieciskās darbības izdevumiem šī automobiļa ekspluatācijas, tai skaitā degvielas iegādes izdevumus?

Ievērojot to, ka pēc 60 mēnešiem (jeb pieciem gadiem) reprezentatīvā automobiļa īpašnieks var automobiļa **degvielas un ekspluatācijas izdevumus** uzskatīt par saimnieciskās darbības izdevumiem, tad arī gadījumā, ja automobilis bija iegādāts 2018. gadā (t. i., pirms 2024. gada 1. janvāra), īpašniekam ir tiesības, sākot ar 2024. gada 1. janvāri, minētos izdevumus attiecināt uz saimnieciskās darbības izdevumiem, kurus neiekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un neapliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli.

---

6. piemērs

Kapitālsabiedrība iegādājas reprezentatīvu automobili (iegādes vērtība ir 110 000 euro bez PVN) 2024. gada martā, kad tiek saņemts attiecīgais rēķins un automobilis pierēģistrēts CSDD. Rēķins samaksāts pa daļām: martā, aprīlī un maijā. Kura taksācijas perioda deklarācijā kapitālsabiedrībai ir jānorāda automobiļa iegādes vērtība? Vai nolietojums, kurš finanšu grāmatvedībā tiks aprēķināts par automobili 2024. gadā, arī ir jāietver uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un jāapliek ar nodokli?

Reprezentatīvā automobiļa iegādes izdevumi veido kapitālsabiedrībai izdevumus, kuri ir nesaistīti ar saimniecisko darbību un iekļaujami uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē, tādēļ kapitālsabiedrība reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtību 110 000 euro norāda uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā par 2024. gada martu (deklarācijas 6.1. rindā kā ar saimniecisko darbību nesaistītus izdevumus). Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normas neparedz ietvert nodokļa bāzē PVN summu, kas iekļauta automobiļa vērtībā. Automobilim tā izmantošanas laikā aprēķinātais nolietojums nav jāietver nodokļa bāzē un nav jāapliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli, jo reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtība jau ir iekļauta nodokļa bāzē.

---

7. piemērs

Kapitālsabiedrība izmanto saimnieciskās darbības nodrošināšanai reprezentatīvo vieglo automobili. Vai kapitālsabiedrībai jāietver ar nodokli apliekamajā bāzē izdevumos ietvertie degvielas iegādes izdevumi (kopā ar PVN)?

Kapitālsabiedrībai jāietver uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē reprezentatīva vieglā automobiļa izdevumi, kas saistīti ar tā ekspluatāciju, tai skaitā izdevumos ietvertā neatskaitāmā PVN priekšnodokļa daļa par automobiļa ekspluatācijas izmaksām, jo tā

---

ir saistīta ar ekspluatācijas izmaksām. Tātad reprezentatīvā automobiļa degvielas izdevumi kopā ar neatskaitāmo PVN priekšnodokli veido uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi kā izdevumi, kas uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām ir uzskatāmi par nesaistītiem ar saimniecisko darbību.

---

8. piemērs

Kapitālsabiedrība iegādājās reprezentatīvo automobili, izmantoja to saimnieciskās darbības nodrošināšanai un nolēma pārdot pēc trijiem gadiem. Vai kapitālsabiedrība automobiļa atlikušo vērtību iekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē?

Kapitālsabiedrībai veidosies ieņēmumi no automobiļa atsavināšanas, un tā izslēgs automobili no pamatlīdzekļu uzskaites pēc tā atlikušās vērtības grāmatvedības uzskaitē pārdošanas brīdī, tai nav jāiekļauj automobiļa atlikusī vērtība uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē, jo reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtība jau bija iekļauta nodokļa bāzē.

---

9. piemērs

Kapitālsabiedrība ir noslēgusi darījumu par reprezentatīvā automobiļa operatīvo nomu.

Vai uzņēmumu ienākuma nodokli piemēro gan nomas maksai, gan neatskaitāmajam PVN priekšnodoklim par reprezentatīvā automobiļa operatīvo nomu?

Atbilstoši finanšu pārskatu posteņu novērtēšanas vispārīgajiem principiem nomas pakalpojuma izmaksas veido nomas pakalpojuma pirkšanas cena, kurai pieskaitīti ar pirkumu saistītie papildu izdevumi, tostarp neatskaitāmie nodokļi. Tātad neatskaitāmais PVN (no ikmēneša rēķina) grāmatvedības uzskaites mērķiem ir jāiekļauj nomas izdevumos, un uzņēmuma izdevumi par reprezentatīva automobiļa operatīvo nomu (kopā ar neatskaitāmo priekšnodokli) uzskatāmi par izdevumiem, kas nav tieši saistīti ar saimniecisko darbību. Nosakot ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi, tajā iekļauj nomas maksu, tostarp arī neatskaitāmo PVN.

---

10. piemērs

Kapitālsabiedrība 2020. gadā iegādājās operatīvajā nomā automobili, kura vērtība ir 55 000 euro (bez PVN), tātad tas atbilda reprezentatīvā automobiļa statusam. Kapitālsabiedrība 2024. gadā nolēma iegādāties (t. i., izpirkt no īpašnieka) šo pašu automobili par 18 000 euro. Vai kapitālsabiedrībai šis automobilis joprojām ir jāuzskata par reprezentatīvo automobili, vai arī jāņem vērā, ka automobili iegādājas par 18 000 euro, kas 2024. gadā neatbilst reprezentatīvā automobiļa statusam?

Kapitālsabiedrībai jāņem vērā, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām automobilis tiek uzskatīts par reprezentatīvo automobili visā tā izmantošanas laikā, t. i., kamēr vien šī kapitālsabiedrība automobili patur un lieto savām vajadzībām. Tādēļ kapitālsabiedrībai šis automobilis joprojām ir jāuzskata par reprezentatīvo automobili un 18 000 euro ir jāiekļauj nodokļa bāzē kā izdevumi saistībā ar reprezentatīvo automobili (t. i., 2024. gada attiecīgā mēneša uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā 6.1. rindā norāda kā izdevumus, kuri nav saistīti ar saimniecisko darbību).

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums

<https://likumi.lv/ta/id/292700-uznemumu-ienakuma-nodokla-likums>

Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumi Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi"

<https://likumi.lv/ta/id/295416-uznemumu-ienakuma-nodokla-likuma-normu-piemerosanas-noteikumi>

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 22.02.2024.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID".